

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ตำบลบางหลวงโตด

ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

ระดับความสำเร็จของแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล

ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘)

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จัดทำขึ้นเพื่อให้รับทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตร ที่เกิดจากความต้องการของชุมชน โดยมีการจัดทำให้ครอบคลุมตามประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ทุกด้าน เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตร ๔ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืนต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอขอบคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หน่วยงานราชการต่างๆ และผู้นำท้องถิ่นทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และผู้สนใจต่อไป

นางสาววิไลรัตน์ ฤกษ์วีรี
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
ลักษณะภูมิประเทศ	๑
สภาพภูมิอากาศ	๕
เส้นทางคมนาคม	๖
แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๖
สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๖
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘
ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๙
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	๑๐
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๐
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๐
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๑๗
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๐
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๐
๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว	
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๒) ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย	
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	
๕) ต้นทุนการผลิต	
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	
๑.๔.๒ ชนิดสินค้า กล้วย	๒๘
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	
๒) ปริมาณผลผลิตรวม/ผลผลิตเฉลี่ย	
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	
๔) ปฏิทินการเพาะปลูก	
๕) ต้นทุนการผลิต	
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	
๒. ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๓๑
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๓๔

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอบางบาล	๓๖
๔.๑ แนวทางการพัฒนา	๓๖
๔.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๓๖
๔.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๓๘
บรรณานุกรม	๔๗
ภาคผนวก	๔๘
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
๒. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
๓. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าว
๔. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF
๖. ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
๗. ชื่อโครงการ	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
๘. ชื่อโครงการ	โครงการคลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สารบัญตาราง

หน้า

๑	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗
๒	แสดงที่ใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙
๓	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๐
๔	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
๕	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
๖	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๒
๗	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
๘	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
๙	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
๑๐	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
๑๑	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๖
๑๒	แสดงทรัพยากรดินตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๘
๑๓	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐
๑๔	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๒
๑๕	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๒
๑๖	แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๔
๑๗	แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๓/๖๔ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๖
๑๘	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๗
๑๙	แสดงพื้นที่ปลูกกล้วย ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๘
๒๐	แสดงปริมาณการปลูกกล้วย ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๘
๒๑	แสดงต้นทุนการผลิตกล้วย ปี ๒๕๖๔ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๙
๒๒	แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตกล้วย ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓๐
๒๓	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๑
๒๔	แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๓๔

สารบัญภาพ

	หน้า
๑	แสดงแผนที่ตำบลบางหลวงโตด
๒	แสดงปริมาณน้ำฝนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๑
๓	แสดงที่ใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๔	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล
๕	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๖	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๗	แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๘	แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๙	แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๐	แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๑	แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๒	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล
๑๓	แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล
๑๔	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๕	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล
๑๖	แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล
๑๗	แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๘	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๑๙	แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป (โรงสี) อำเภอบางบาล
๒๐	แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยในตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ห่างจากอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา ประมาณ ๑๒ กิโลเมตร

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอบางบาลมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบางหัก

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางหลวง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบางบาล

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลกุฎี อำเภอฟักไห้

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๑ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล

๑ เทศบาล มีพื้นที่รวม ๓๗๗๙ ไร่

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๑.๒.๑ ภูมิประเทศของตำบลส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ ศักยภาพของดินเป็นดินเหนียวเสียส่วนใหญ่ ซึ่งเหมาะแก่การทำนา ทำไร่ และทำสวน

๑.๒.๒ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

อำเภอบางบาลมีกลุ่มชุดดินที่เหมาะสมกับการปลูกพืช จำนวน ๖ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๒ จำนวน ๒๑,๕๗๓ ไร่

ชุดดินอยุธยา (Ay) ชุดดินบางเขน (Bn) ชุดดินบางน้ำเปรี้ยว (Bp) ชุดดินมหาโพธิ์ (Ma) และชุดดินท่าขาว (Tq)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดจัดมากของดินด้วยวัสดุปูน ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงปลูก ไถกลบตอซัง ปล่อยไ้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือ ไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ก่อนยกร่อง ควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่ บนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ เซนติเมตร ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับวัสดุปุ๋ย ๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ไร่ใช้ในช่วงที่พืชขาดน้ำ ล้างและควบคุมไม่ให้ดินเกิดการกรดเพิ่มขึ้น เมื่อดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น หว่านด้วยวัสดุปุ๋ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๒) ชุดดินที่ ๓ จำนวน ๔,๔๑๕ ไร่

ชุดดินบางกอก (Bk) ชุดดินบางเลน (Bl) ชุดดินบางแพ (Bph) ชุดดินชะเชิงเทรา (Cc) และชุดดินสมุทรปราการ (Sm)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนน้ำกร่อย อาจพบชั้นดินเลนของตะกอนน้ำทะเลที่ไม่มีศักยภาพก่อให้เกิดเป็นดินกรดกำมะถันภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก บางพื้นที่อาจพบชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดินเลน ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วมหรือมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๔ จำนวน ๑๓,๙๐๑ ไร่

ชุดดินบางมูลนาก (Ban) ชุดดินบางปะอิน (Bin) ชุดดินชัยนาท (Cn) ชุดดินชุมแสง (Cs) ชุดดินพิมาย (Pm) ชุดดินราชบุรี (Rb) ชุดดินสระบุรี (Sb) ชุดดินสิงห์บุรี (Sin) ชุดดินศรีสงคราม (Ss) ชุดดินท่าพล (Tn) และชุดดินท่าเรือ (Tr)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนน้ำที่มีอายุน้อย ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ

๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้า หลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก หลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลง ปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๒๑ จำนวน ๔๒๕ ไร่

ชุดดินเพชรบุรี (Pb) และชุดดินสรรพยา (Sa)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำในส่วนต่ำของพื้นที่ริมแม่น้ำ ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำนาน บางพื้นที่อาจได้รับอันตรายจากน้ำไหลบ่าท่วมขังและน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปลูกข้าว เลือกระยะเวลาปลูกให้เหมาะสมกับฤดูกาล ปรับสภาพพื้นที่ให้ราบเรียบ และทำคันดินเพื่อช่วยกักเก็บน้ำ ไกล่กลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสน อพริกานหรือโสนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน มีระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำ หรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว ทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ทำคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไม่ให้เสื่อมโทรมลง ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ จำนวน ๒,๒๓๔ ไร่

ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแฉะละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ด

ถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ จำนวน ๖๑๒ ไร่

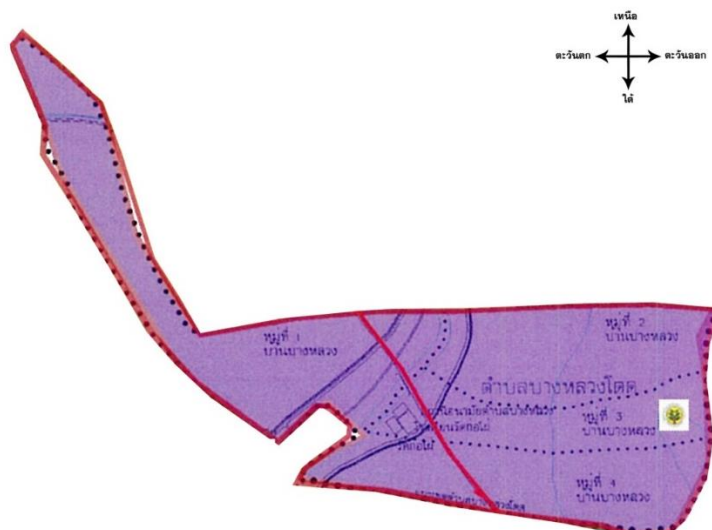
ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินดอนเจดีย์ (Dc) ชุดดินไทรงาม(Sg) และชุดดินท่าม่วง (Tm)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึง เป็นกลางการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจมีน้ำท่วมขัง หรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนัก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดิน อยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น มีการใช้ปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล เลือกพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการท่วมขังของน้ำ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

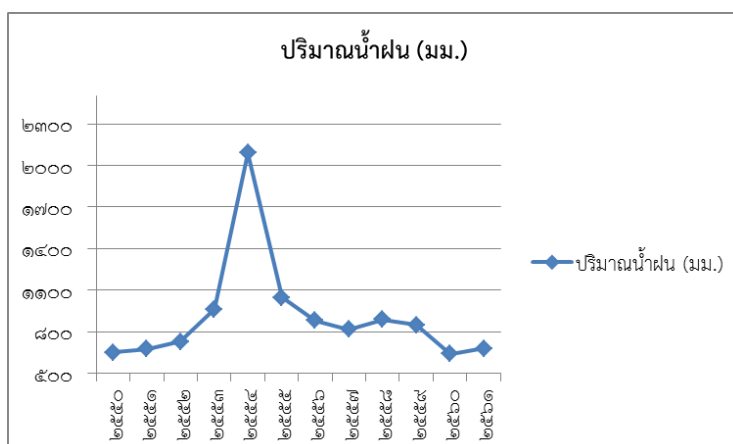
ภาพที่ ๑ แสดงแผนที่ตำบลบางหลวงโต

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ อำเภอบางบาลตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนล่างมีลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) คือมีฝนตกปานกลาง และสลับกับฤดูแล้ง มีอุณหภูมิเฉลี่ยระหว่าง ๑๙-๓๘ องศาเซลเซียส อากาศจะร้อนที่สุดช่วงกลางเดือนเมษายน

๓.๒ ฤดูกาล อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางของประเทศไทย ซึ่งมีฤดูกาลที่เห็นเด่นชัดมี ๓ ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน ฤดูฝน จะเริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคม และจะสิ้นสุดในเดือนตุลาคม ฤดูหนาวจะเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนมกราคม ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์จนถึงเดือนพฤษภาคม

๓.๓ ปริมาณฝนเฉลี่ย ในรอบปีของอำเภอบางบาลประมาณ ๖๙๑ มิลลิเมตร โดยมีการกระจายตัวของฝน ปริมาณและการกระจายตัวของฝนรวมตลอดทั้งปี ประมาณ ๖๑๙.๖๐ มิลลิเมตร

ภาพที่ ๒ แสดงปริมาณน้ำฝนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐-๒๕๖๑

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาสุพรรณบุรี, ๒๕๖๒)

๓.๔ อุณหภูมิ มีอุณหภูมิสูงสุดประมาณ ๔๐ องศาเซลเซียส เดือนเมษายน และต่ำสุดประมาณ ๑๖.๓๐ องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม โดยในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่า มีอุณหภูมิเฉลี่ยเท่ากับ ๓๓ องศาเซลเซียส

๔. เส้นทางคมนาคม

อำเภอบางบาลสามารถเดินทางได้ ๒ เส้นทาง

๑. การคมนาคมทางบก

- ทางหลวงจังหวัดสายอยุธยา-บางบาล-เสนา
- ถนนคันคลองชลประทาน

๒. การคมนาคมทางน้ำ

- อาศัยแม่น้ำลำคลอง ได้แก่ แม่น้ำน้อย คลองบางบาล ซึ่งสามารถใช้ได้ตลอดปี ติดต่อกับทุกตำบลและหมู่บ้าน

การคมนาคม

พื้นที่ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาลมีความสะดวกเป็นอย่างมาก มีถนนทางหลวงสายหลัก ๒ สาย ดังนี้ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๗ จากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล

ถนนหลวงจังหวัดหมายเลข ๓๔๑๒ สายอยุธยา – บางบาล - เสนา ผิวการจราจรลาดยางแอสฟัลท์ ตัดผ่านตำบลมหาพรหมณ์ ตำบลสะพานไทย ตำบลกบเจา ตำบลบ้านคลัง ตำบลพระขาว และตำบลพระขาว ผ่านหน้าที่ว่าการอำเภอบางบาล ตรงหลักกิโลเมตรที่ ๗.๕

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญของตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาลได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางบาล

๕.๒ ระบบชลประทาน พื้นที่อำเภอบางบาลมีพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๘๐.๘๕๔ ตารางกิโลเมตร อยู่ในพื้นที่ส่งน้ำโครงการชลประทานบางบาล แต่วาระบบการส่งน้ำของชลประทานยังไม่ดีพอ ต้องอาศัยน้ำจากธรรมชาติ คือ น้ำฝน

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงการเศรษฐกิจที่สำคัญ

เศรษฐกิจของอำเภอบางบาลขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตทางการเกษตรเป็นสำคัญ โดยเฉพาะข้าว ไม้ผล และพืชผัก นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตทางด้านปศุสัตว์ และการทำประมงน้ำจืด ในส่วนขอภาคอุตสาหกรรมมีโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการจ้างแรงงาน ส่งผลให้ครอบครัวเกษตรกรมีรายได้นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น สำหรับภาคการท่องเที่ยวจะเป็นวัดเก่าแกในอำเภอบางบาลได้แก่ วัดท่าสุทธาวาส ตำบลบางเสด็จ และวัดบางบาลวรวิหาร ตำบลบางบาล

๑.๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ในปี ๒๕๕๗ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เท่ากับ ๒๔,๔๐๖ ล้านบาท และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว เท่ากับ ๙๔,๖๒๖ บาท เป็นอันดับที่ ๖ ของภาค และอันดับที่ ๓๙ ของประเทศ

ตารางที่ ๑ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำแนกตามสาขาการผลิต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๕๗

รายการ (ล้านบาท)	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗
ภาคเกษตร	๓๗๒๕	๔๒๙๙	๖๕๘๓	๖๔๓๙	๕๒๐๐
สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และป่าไม้	๓๗๐๘	๔๐๘๒	๖๓๕๘	๖๑๖๗	๔๘๙๖
สาขาประมง	๒๑๗	๒๑๗	๒๒๕	๒๗๓	๓๐๔
ภาคนอกเกษตร	๑๔๔๒๕	๑๖๓๘๒	๒๐๙๖๙	๑๙๐๗๘	๑๙๒๐๕
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๙๓๒	๑๐๑๗	๑๑๙๙	๑๑๗๘	๑๒๔๓
อุตสาหกรรม	๒๗๖๔	๔๔๐๖	๕๑๘๒	๔๘๐๒	๔๗๖๔
การไฟฟ้า แก๊ส ปะปา	๓๙๘	๔๐๓	๕๑๐	๕๓๔	๖๐๙
การก่อสร้าง	๙๖๕	๑๐๓๒	๒๒๙๐	๘๑๔	๘๖๐
การขายส่ง การขายปลีก	๒๐๓๓	๒๐๔๙	๓๖๑๓	๓๖๕๑	๓๘๗๓
โรงแรม ภัตตาคาร	๑๕	๑๔	๑๙	๑๙	๑๘
การขนส่ง และการคมนาคม	๑๑๔๙	๑๑๕๘	๑๒๑๑	๑๒๓๐	๑๒๒๓
ตัวกลางทางการเงิน	๑๐๘๓	๑๑๒๘	๑๒๙๙	๑๔๓๘	๑๕๗๑
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์	๘๑๗	๗๘๘	๙๒๖	๘๕๔	๖๘๔
การบริหารราชการแผ่นดิน	๑๓๑๑	๑๓๗๖	๑๕๓๖	๑๓๐๙	๙๙๒
การศึกษา	๑๙๗๘	๑๙๓๘	๒๐๒๗	๒๐๙๒	๒๑๗๖
การบริการด้านสาธารณสุขและสังคม	๖๓๒	๖๘๘	๗๑๘	๗๔๖	๗๘๒
การให้บริการชุมชน	๒๗๕	๓๐๖	๓๔๐	๓๕๘	๓๕๑
ลูกจ้างในครัวเรือน	๗๔	๗๙	๑๐๑	๕๓	๕๘
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๑๘๓๔๙	๒๐๖๘๑	๒๗๕๕๒	๒๕๕๑๗	๒๔๔๐๖
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (บาท)	๗๒๑๘๑	๘๑๐๓๒	๑๐๗๔๙๒	๙๙๒๔๕	๙๔๖๒๖
ประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๒๕๔	๒๕๕	๒๕๖	๒๕๗	๒๕๘

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), ๒๕๕๘

๑.๖.๓ จำนวนครัวเรือน

ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาลมีประชากรรวม ๒๖๑๓ คน จำแนกเป็นชาย ๑๒๔๓ คน หญิง ๑๓๗๐ คน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

๑.๖.๔ การศึกษา

ในเขตพื้นที่อำเภอบางบาลประกอบด้วย

๑) โรงเรียน จำนวน ๑ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดกอไผ่

๑.๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานพยาบาลของรัฐ ได้แก่ โรงพยาบาลบางบาลรพ.สต.สายทอง รพ.สต.บางหลวงโดด

๒. สถานพยาบาลของเอกชน ประกอบด้วย

๑) สถานพยาบาลของเอกชน (คลินิก) ๒ แห่ง

๒) ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๔ แห่ง

๓. จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑) แพทย์ จำนวน ๒ คน

๒) ทันตแพทย์ จำนวน ๓ คน

๓) เภสัชกร จำนวน ๔ คน

๔) พยาบาล จำนวน ๕๖ คน

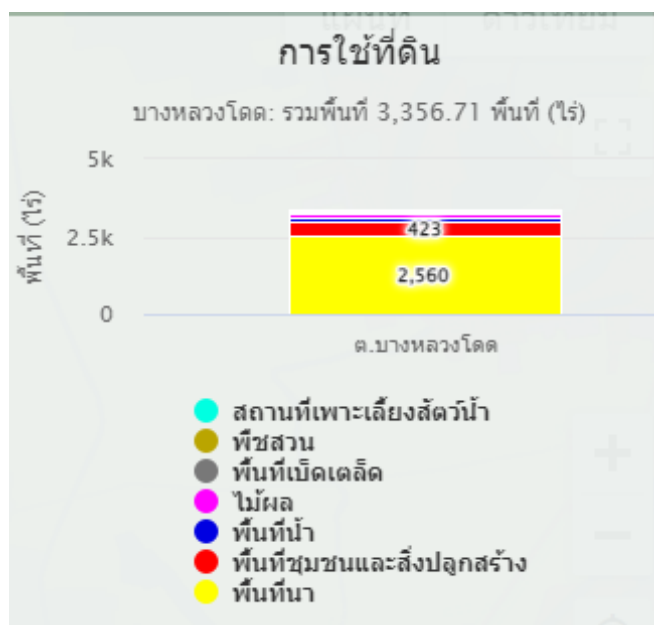
๕) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๕๕ คน ๖) อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน ๒๖๘ คน

๑.๖.๖ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

๑. ประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอบางบาล นับถือศาสนาพุทธ มีวัด ๑ แห่ง

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๗.๑ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used) ในพื้นที่อำเภอบางบาลส่วนใหญ่ใช้สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น รายละเอียดปรากฏตามภาพที่ ๓

ภาพที่ ๓ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ ๒ แสดงที่ใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบางบาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่นา	๒๑,๑๔๑	๔๒.๒๙
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑๒,๘๑๒	๒๕.๖๒
พื้นที่ชุมชน	๙,๔๘๙	๑๘.๙๘
พื้นที่น้ำ	๒,๘๓๑	๕.๖๖
ไม้ผล	๑,๓๕๗	๒.๗๑
พื้นที่ลุ่ม	๒๔๗	๐.๔๙
พืชไร่	๒๔	๐.๐๔
ไม้ยืนต้น	๑๖	๐.๐๓
พืชสวน	๑๖	๐.๐๓
พืชน้ำ	๑๓	๐.๐๒

๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอบางบาลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว โดยมีพื้นที่ปลูก ประมาณ ๒๖๓๕ ไร่ รองลงมาคือ ไม้ผล พืชผัก ๒๖๕ ไร่

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

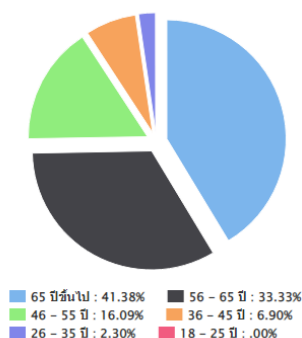
ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล มีครุฑเรือนเกษตรกร (ตามทะเบียนบ้าน) จำนวน ๘๗ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๓๖ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓๘ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ และอายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๓๖	๔๑.๓๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๒๙	๓๓.๓๓
๔๖ - ๕๕ ปี	๑๔	๑๖.๐๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๖	๖.๙๐
๒๖ - ๓๕ ปี	๒	๒.๓๐
๑๘ - ๒๕ ปี	๐	๐
รวม	๘๗	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๔ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๖ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๔

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖๒	๗๑.๒๖
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๕	๒๘.๗๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๕ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

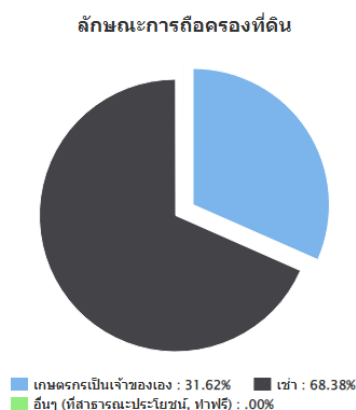
(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล ส่วนใหญ่ เช่า จำนวน ๙๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๘ รองลงมาคือเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๖๒ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๔๓	๓๑.๖๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๐	๐
เช่า	๙๓	๖๘.๓๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

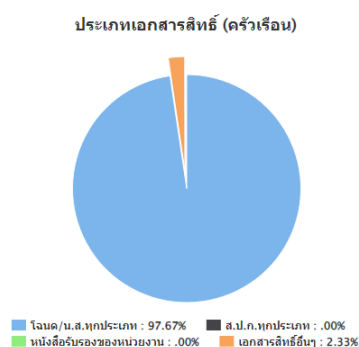
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล มีเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๔๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๖๗

ตารางที่ ๖ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๔๒	๐	๐	๑	๔๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๗ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอบางบาลมีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑๕ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๕๗ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๕ กลุ่ม สมาชิก ๗๖ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๖ กลุ่ม สมาชิก ๑๒๐ ราย วิสาหกิจชุมชน ๒๖ แห่ง สมาชิก ๒๕๕ ราย

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	กลุ่มส่งเสริม		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บางบาล												
วัดยม	๑	๒๐			๑	๑๘						
สะพานไทย	๑	๓๐	๑	๑๒			๒	๑๕				
กบเจา			๑	๑๗	๑	๑๓	๔	๓๐				
บางหลวง							๑	๑๔				
วัดตะกู	๑	๓๐										
น้ำเต้า							๑	๒๕				
พระขาว	๑	๒๐	๑	๑๐								
บ้านคลัง					๑	๓๗	๑	๑๐				
ทางช้าง					๑	๑๑	๒	๓๘				
บางชะนี	๑	๒๕	๑	๑๑			๒	๑๕				
บ้านกุ่ม			๑	๙	๑	๑๕	๓	๓๑				
บางหัก												
มหาพราหมณ์					๑	๒๖	๒	๑๔				
ไทรน้อย			๑	๑๓			๑๐	๘๔				
บางหลวงโตด	๑	๑๓	๑	๑๔								
รวม	๖	๑๓๘	๗	๘๖	๖	๑๒๐	๒๘	๒๗๖				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอบางบาลมีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๔ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๖ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๖ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๖ ศูนย์

ตารางที่ ๘ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางบาล จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ศพก. .	ศพก. เครือข่าย	ศจช. .	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ
						กษ.	ปศุ	ปฏฺิรูป	
บางบาล			๑	๑	๑				
วัดยม					๑				
ไทรน้อย		๒	๑	๑	๑				
สะพานไทย					๑				
มหาพราหมณ์					๑				
กบเจา	๑	๔	๑	๑	๑				
บ้านคล้ง		๑			๑				
พระขาว					๑				
น้ำเต้า		๒	๑	๑	๑				
ทางช้าง					๑				
วัดตะกู		๑			๑				
บางหลวง		๑	๑	๑	๑				
บางหลวงโคด		๒			๑				
บางหัก					๑				
บางชะนี			๑	๑	๑				
บ้านกุ่ม		๑			๑				
รวม	๑	๑๔	๖	๖	๑๖				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอบางบาลมีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๓๒ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมาก
ที่สุด จำนวน ๑๑๑ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑๐๕ ราย และอาสาสมัครปฏฺิรูปที่ดิน ๕ ราย ตามลำดับ
อย่างไร ก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่าหนึ่งหน้าที่

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร फलव	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
บางบาล	๐	๐	๐	๐	๕	๕	๐	๐	๐
วัดยม	๐	๐	๐	๑	๕	๔	๐	๐	๐
ไทรน้อย	๐	๐	๐	๐	๑๑	๑๐	๐	๐	๐
สะพานไทย	๐	๐	๑	๐	๕	๕	๐	๐	๐
มหาพราหมณ์	๐	๐	๐	๐	๗	๑๐	๐	๐	๕
กบเจา	๐	๑	๐	๐	๙	๙	๐	๑	๐
บ้านคลัง	๐	๐	๐	๐	๗	๗	๐	๐	๐
พระขาว	๐	๐	๐	๐	๗	๗	๐	๐	๐
น้ำเต้า	๐	๐	๐	๐	๕	๘	๐	๐	๐
ทางช้าง	๐	๐	๐	๑	๖	๖	๐	๐	๐
วัดตะกู	๐	๐	๐	๐	๗	๙	๐	๐	๐
บางหลวง	๐	๐	๐	๐	๕	๕	๐	๐	๐
บางหลวงโดด	๐	๐	๐	๐	๔	๔	๐	๐	๐
บางหัก	๑	๐	๐	๐	๘	๘	๐	๐	๐
บางชะนี	๑	๐	๐	๑	๕	๕	๑	๐	๐
บ้านกุ่ม	๐	๐	๐	๐	๙	๙	๑	๐	๐
รวม	๒	๑	๑	๓	๑๐๕	๑๑๑	๒	๑	๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๗

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน ซึ่งในอำเภอบางบาลมีปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
บางหลวงโดด	๑	นายกระแสร บัวบาน	๑๔/๑ หมู่ ๓ ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
รวม	๑		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายกระแสร บัวบาน

บ้านเลขที่: ๑๔/๑ หมู่ ๓ ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : พื้นที่ตำบลบางหลวงโดดเป็นพื้นที่เกิดน้ำท่วมและประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรอยู่บ่อยครั้ง

แนวทางการพัฒนา: ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่การเกษตร และประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การบริหารจัดการด้านการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

๒. การทำการเกษตรหมุนเวียนให้มีประสิทธิภาพ

หลักสูตรบังคับ : ๑. การลดต้นทุนการประกอบอาชีพด้านการเกษตร

๒. การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

หลักสูตรเสริม : ๑. การจัดการพื้นที่อย่างเหมาะสม

ตารางที่ ๑๑ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	สวนผสมเกษตรทฤษฎีใหม่	๓	บางหลวงโดด	นายกระแสร บัวบาน	๐๘๙-๐๖๔๖๕๑๑
๒	ศูนย์เรียนรู้การปลูกกล้วย	การปลูกกล้วย	๒	บางหลวงโดด	นายนเรศ ทับทิมเจือ	๐๘๑-๙๙๑๕๕๐๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๘ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เครือข่าย
ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอบางบาล
ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล ไม่มีแปลงใหญ่ในพื้นที่

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอบางบาล ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนเหนียว และมีดินร่วนปนดินทรายอยู่ตามชายฝั่งคลองบ้างเล็กน้อย โดยมีชุดดิน ๖ ชุดดิน คือ

๑. ชุดดินอยุธยา (๖) มีอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอบางบาล เป็นชุดดินที่มีอยู่มากที่สุดประมาณ ๖๐% ของพื้นที่ทั้งหมด มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียว สีของดินเป็นเทาดำ ถึงดำปนเทา มีจุดประสีเหลืองแดงและเหลืองเทา ที่ระดับความลึก ๑๒๐ ซม. การระบายน้ำช้ามาก ความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านช้าการชะล้างมีอินทรีย์วัตถุค่อนข้างสูง มีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างค่อนข้างต่ำ ปริมาณโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดินบน ๔.๕-๗ ดินล่าง ๔.๐-๕.๐ เหมาะสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องดินเป็นกรด หรือดินเปรี้ยว ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

๒. ชุดดินสิงห์บุรี (๒๑) เป็นชุดดินที่มีอยู่ทั่วไป รองลงมาจากชุดดินอยุธยาอยู่ในท้องที่ตำบลน้ำเต้า พระขาว บ้านคลัง กบเจา วัดยม บางชะนี บางบาล ไทรน้อย บางหลวงโคต และบางหัก มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้น สีของดินเป็นสีเทาเข้มปนน้ำตาล และมีจุดประสีน้ำตาล หรือเหลืองปนแดงการระบายน้ำเร็วความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านปานกลาง กระชะล้างช้ามีอินทรีย์วัตถุปานกลางมีปริมาณฟอสฟอรัสที่มีประโยชน์ต่อพืช ดินชั้นบนปานกลาง ดินชั้นล่างต่ำ มีปริมาณโปแตสเซียมที่มีประโยชน์ต่อพืช ดินชั้นบนสูงมาก ดินชั้นล่างสูง pH ของดินชั้นบน ๕.๕-๖.๕ ชั้นล่าง ๔.๕-๕.๕ เหมาะสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

๓. ชุดดินบางปะอิน (๒๕) เป็นชุดดินที่มีมากเป็นอันดับที่ ๓ แต่ส่วนมากจะอยู่บริเวณแม่น้ำลำคลอง มีอยู่ทั่วไปในท้องที่อำเภอบางบาล มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายตลอดทั้งชั้น สีของดินเป็นสีเทาเข้มปนน้ำตาล หรือน้ำตาลตลอดทั้งชั้น มีจุดประสีน้ำตาล และสีเหลืองปนแดงที่ผิวดิน ส่วนชั้นใต้ดินมีจุดสีแดงการระบายน้ำค่อนข้างเลว ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างต่ำ ปริมาณโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๕.๑-๖.๐ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวมีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ค่อนข้างเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

๔. ชุดดินเสนา (๘) เป็นชุดดินที่มีอยู่ในท้องที่ ตำบลไทรน้อย วัฒน และพระขาว มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมากเนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้น สีของดินเป็นสีเทาดำเข้มถึงดำมีจุดประสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนแดง และน้ำตาลปนเหลือง ที่ระดับความลึก ๑๕๐ ซม. การระบายน้ำช้ามาก ความสามารถให้น้ำซึมผ่านช้าและชะล้างช้ามีอินทรีย์วัตถุปานกลาง มีระดับน้ำใต้ดินที่ระดับความลึก ๑๐๐ ซม. เป็นเวลา ๑-๒ เดือน มีปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนปานกลาง ดินล่างต่ำ ปริมาณโปแตสเซียมต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก pH ของดิน ดินบน ๔.๕-๕.๐ ดินล่าง ๔.๐-๔.๕ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องดินเป็นกรดหรือดินเปรี้ยวไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

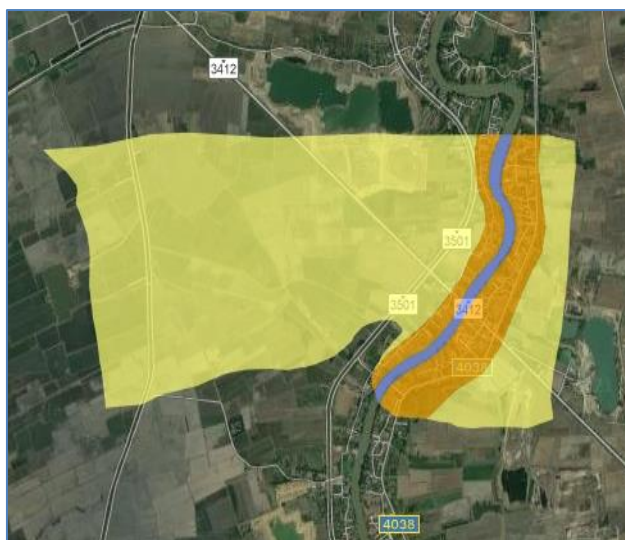
๕. ชุดดินราชบุรี (๑๖) เป็นชุดดินที่อยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีอยู่ในท้องที่ของตำบลบ้านกุ่ม และไทรน้อย มีความลาดชัน ๐-๑% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนน้ำตาล การระบายน้ำค่อนข้างเลว ความสามารถให้น้ำซึมผ่านช้า อินทรีย์วัตถุปานกลาง ปริมาณโปแตสเซียม ดินบนสูง ดินล่างสูง pH ของดิน ดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๖.๐-๗.๐ เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ การระบายน้ำไม่ดี

๖. ชุดดินท่าม่วง (๑๑) เป็นชุดดินที่มีอยู่จำนวนน้อยที่สุด มีในท้องที่ตำบลบางหัก เพียงตำบลเดียวทางด้านทิศเหนือ มีความลาดชัน ๑-๒% ความลึกของดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทราย และดินร่วนปนทรายปนแฉะ สีของดินมีสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีซีด ที่ระดับความลึก ๕๐ ซม. การระบายน้ำดีปานกลาง ความสามารถให้น้ำซึมผ่านปานกลาง การชะล้างช้า มีอินทรีย์วัตถุปานกลาง ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก ดินล่างสูงมาก ปริมาณโปแตสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ดินบนสูงมาก pH ของดิน ดินบน ๕.๕-๖.๕ ดินล่าง ๖-๗ ไม่ค่อยเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม

ตารางที่ ๑๒ แสดงทรัพยากรดินตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๐	๐
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง (สีส้ม)	๔๗๒	๑๔
พื้นที่เบ็ดเตล็ด (สีน้ำเงิน)	๙๗	๓
กลุ่มชุดดินผสม	๐	๐
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม (สีเหลือง)	๒,๗๘๘	๘๓

ที่มา : Agri-Map , พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๙ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ. ๒๕๖๗)

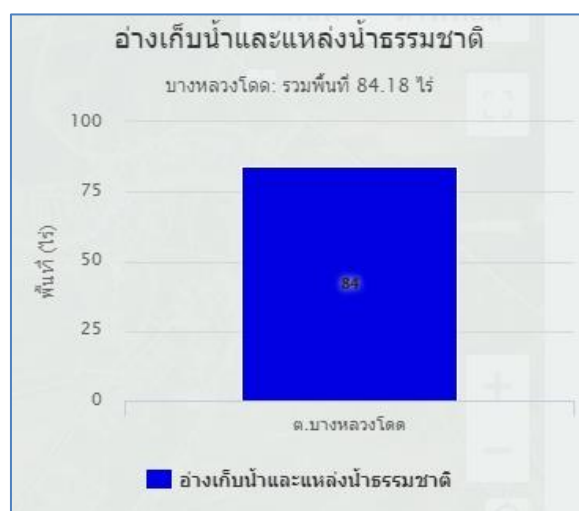
๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๐...% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๓๔ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้

ตำบลบางหลวงโตด ไม่มีแหล่งน้ำใต้ดิน

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรและได้รับจากโครงการชลประทาน ในพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๒,๖๙๕ ไร่

ภาพที่ ๑๐ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๑ แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบางหลวงโคด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ตำบลบางหลวงโคด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่มีสินค้า GI

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

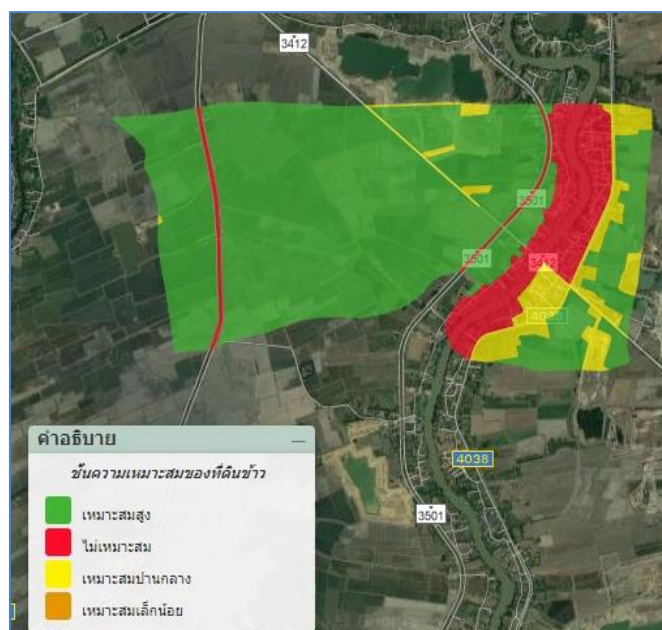
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม ตำบลบางหลวงโคด อำเภอบางบาล มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๓,๓๕๖.๗๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒,๖๔๔.๗๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗๔ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๕๐.๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๗ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๖๑.๑๒ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๗๔

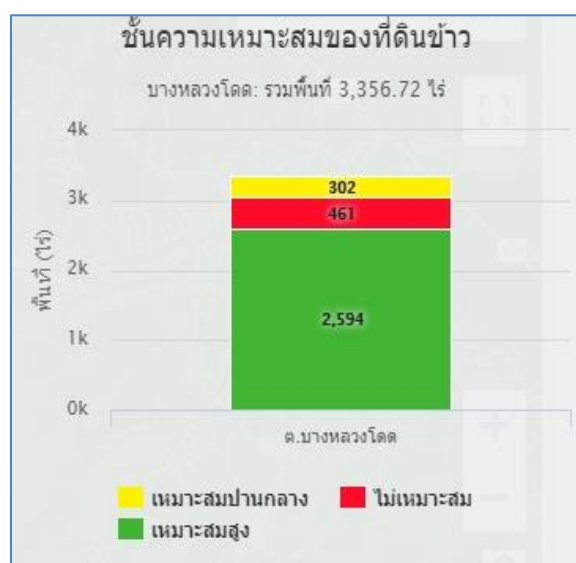
ตารางที่ ๑๓ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโคด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๓,๓๕๖.๗๒ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บางหลวงโคด	๒,๖๔๔.๗๔	๒๕๐.๘๖	-	๔๖๑.๑๒	๓,๓๕๖.๗๒
รวมอำเภอบางบาล	๒,๖๔๔.๗๔	๒๕๐.๘๖	-	๔๖๑.๑๒	๓,๓๕๖.๗๒

ที่มา : Agri-Map , พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโต อำเภอบางบาล (ที่มา : Agri-Map พ.ศ. ๒๕๖๓)

ภาพที่ ๑๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าวตำบลบางหลวงโต อำเภอบางบาล (ที่มา : Agri-Map พ.ศ. ๒๕๖๓)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

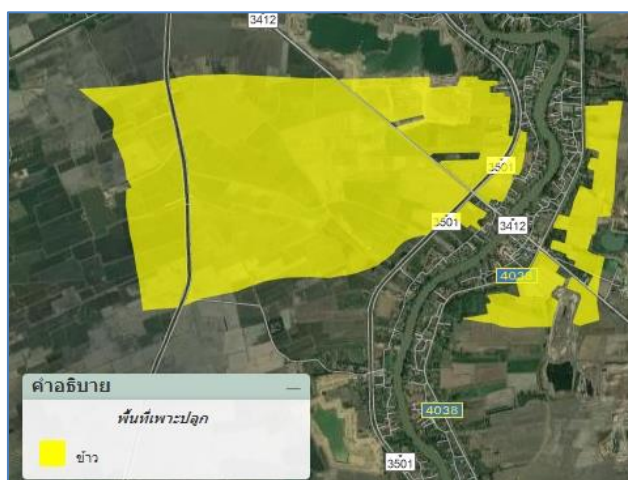
ตำบลบางหลวงโต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๒,๙๓๒.๐๐

ไร่

ตารางที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก ๒,๙๓๒.๐๐ (ไร่)
๑	บางหลวงโตด	๒,๙๓๒.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๔ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอบางบาล มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๕๔,๖๗๖.๙๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๕๔,๔๗๘.๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๖๓ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๙๘.๓๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๖

ตารางที่ ๑๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๕๔,๖๗๖.๙๙ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บ้านกุ่ม	๕,๙๒๑.๔๘	-	-	๑๖.๗๕	๕,๙๓๘.๒๓
กบเจา	๕,๐๖๗.๖๖	-	-	๘.๔๑	๕,๐๗๖.๐๗
น้ำเต้า	๔,๖๘๐.๖๐	-	-	๗๒.๒๓	๔,๗๕๒.๘๓
วัดยม	๔,๗๔๔.๘๙	-	-	๓.๕๓	๔,๗๔๘.๔๒

พระขาว	๔,๑๙๐.๒๙	-	-	๕๘.๕๒	๔,๒๔๘.๘๑
มหาพราหมณ์	๓,๖๙๗.๒๘	-	-	๒.๕๙	๓,๖๙๙.๘๗
บ้านคลั่ง	๓,๔๗๘.๑๔	-	-	๖.๒๘	๓,๔๘๔.๔๒
บางหลวง	๒,๙๑๔.๘๑	-	-	๐.๓๖	๒,๙๑๕.๑๗
ทางช้าง	๒,๗๘๐.๙๑	-	-	๗.๖๙	๒,๗๘๘.๖๐
ไทรน้อย	๒,๗๒๙.๐๘	-	-	๗.๘๙	๒,๗๓๖.๙๗
บางชะนี	๒,๖๓๐.๑๗	-	-	-	๒,๖๓๐.๑๗
บางหลวงโดด	๒,๕๖๗.๑๗	-	-	๑๐.๘๐	๒,๕๗๗.๙๗
สะพานไทย	๒,๕๒๑.๙๒	-	-	-	๒,๕๒๑.๙๒
วัดตะกุก	๒,๓๘๑.๖๙	-	-	๓.๓๓	๒,๓๘๕.๐๒
บางบาล	๒,๑๗๙.๕๓	-	-	-	๒,๑๗๙.๕๓
บางหัก	๑,๙๙๒.๙๘	-	-	-	๑,๙๙๒.๙๘
รวมอำเภอบางบาล	๕๔,๔๗๘.๖๐	-	-	๑๙๘.๓๙	๕๔,๖๗๖.๙๙

ที่มา : Agri-Map , พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๗)

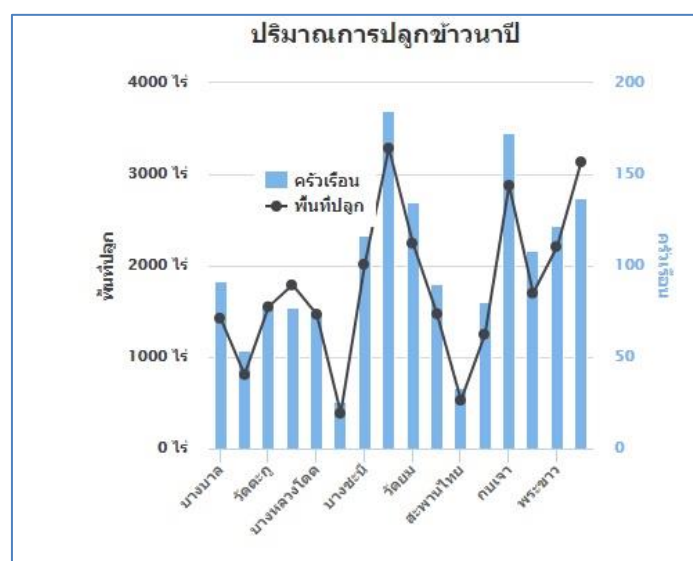
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๑,๔๖๙ ไร่ ๗๕ ไร่ ๗๕ ไร่

ตารางที่ ๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บางหลวงโตด	๗๕.๐๐	๑,๔๖๙.๐๐	๑,๔๖๙.๐๐	๑,๑๗๕.๒๐	๐.๘๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี มีการคัดเลือกพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ โดยส่วนใหญ่จะปลูกข้าวพันธุ์ กข ๔๑, กข ๔๓, กข ๔๗, พิชณุโลก ๒ และข้าวพันธุ์พื้นเมือง
- (๒) การเตรียมดิน มีการเตรียมดินโดยใช้เครื่องจักรกลเข้าช่วย
- (๓) การปลูกข้าว จะใช้สารชีวภัณฑ์เข้ามาช่วยในการผลิตและลดการใช้สารเคมี ในนาข้าวเพื่อลดต้นทุนการผลิต
- (๔) ระบบการให้น้ำ อาศัยน้ำจากระบบชลประทานและน้ำฝนตามฤดูกาล ไม่มีเทคโนโลยีที่โดดเด่นในเรื่องนี้ ยังคงทำตามวิธีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ
- (๕) การดูแลรักษา ลงตรวจสอบแปลงตามที่เคยปฏิบัติ ไม่มีเทคโนโลยีที่โดดเด่นในเรื่องนี้ ยังคงทำตามวิธีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ
- (๖) การใส่ปุ๋ย มีบางพื้นที่ทำการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและปุ๋ยสั่งตัด
- (๗) การเก็บเกี่ยว ยังคงใช้รถเกี่ยวข้าวทำการเกี่ยวตามที่เคยปฏิบัติ ไม่มีเทคโนโลยีที่โดดเด่นในเรื่องนี้ ยังคงทำตามวิธีดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติ
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีการตากบดอึ่ง และอัดฟางเพื่อนำไปขายแต่มีเพียงส่วนน้อยที่ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ใช้สารชีวภัณฑ์ฉีดพ่นในพื้นที่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี				←	△				▽	→		
ข้าวนาปรัง	←	△	→	▽							←	→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๓)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางหลวงโดด อำเภอบางบาล มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานและพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนเป็นเงิน ๔,๘๐๕ บาท/ไร่

ตารางที่ ๑๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๓/๖๔ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	ต้นทุน (บาท/ไร่)		ต้นทุน (บาท/ไร่)			
ค่าเตรียมดิน	๖๕๐		๖๕๐			
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา๒๕กก./ไร่, ราคา๑๖บ./กก.)	๔๐๐		๔๐๐			
ค่าจ้างปลูก (ค่าจ้างหว่านข้าว/โรยข้าววงอก)	๖๐		๖๐			
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๒๐๐		๒๐๐			
ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช	๖๐		๖๐			
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐	๓๑๐		๓๑๐			
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐	๑๕๐		๑๕๐			
ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓ สูตร ๔๖-๐-๐	๑๐๐		๑๐๐			
ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี / อินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก) (จำนวน.๓. ครั้งๆ ละ..๖๐...บาท)	๑๘๐		๑๘๐			
ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๒๐๐		๒๐๐			
ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ (จำนวน.....๑.ครั้งๆ ละ...๖๐...บาท)	๖๐		๖๐			
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	๓๐๐		๓๐๐			
ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน....๓.ครั้งๆ ละ..๖๐...บาท)	๑๘๐		๑๘๐			
ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช	๗๕		๗๕			
ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัด โรคและแมลงศัตรูพืช (จำนวน....๑.ครั้งๆ ละ..๖๐...บาท)	๖๐		๖๐			
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ตลอดฤดูกาลผลิต)	๒๒๐		๒๒๐			
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐		๕๐๐			
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๑๐๐		๑๐๐			
ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๑,๐๐๐		๑,๐๐๐			
รวม	๔,๘๐๕		๔,๘๐๕		ต้นทุนการผลิตประมาณ ๔,๘๐๕ - ๕,๕๐๐ บาท/ไร่	

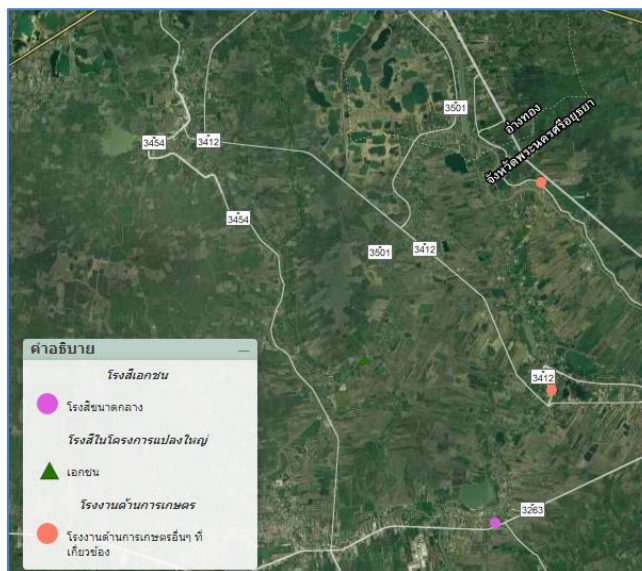
ที่มา : เกษตรกรต้นแบบ, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์ตลาดของอำเภอ)

อำเภอบางบาลมีจุดรับซื้อผลผลิตข้าว พันธุ์ข้าวไม่ไวแสงเช่น พันธุ์ กข ๔๗, กข ๕๑, กข ๓๑, กข ๔๑ และพิษณุโลก ๒ ส่วนใหญ่เพื่อจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีข้าว เกษตรกรเก็บเกี่ยวจะเก็บพันธุ์ข้าวไว้บางส่วนตากลานข้าวเก็บไว้ทำพันธุ์รอบต่อไปที่เหลือก็เก็บไว้บริโภคและส่งผลผลิตที่จะขายเป็นข้าวเปลือกสด ไม่มีการตากแดดเพื่อลดความชื้น ขนส่งไปขายที่โรงสีสินเสนาซึ่งอยู่ในตำบลทางช้าง อำเภอบางบาล และอำเภอใกล้เคียง โรงสีสินเสนามีกำลังผลิต ๖๐๐ ตัน

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

อำเภอบางบาล มีแหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป (โรงสี) รวม ๔ แห่ง (เกษตรกรส่วนใหญ่จะนำข้าวที่เกี่ยวแล้วไปทำการสีข้าวที่อำเภอเสนาและอำเภอบางซ้าย)

ภาพที่ ๑๙ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป (โรงสี) อำเภอบางบาล
(ที่มา : Agri-Map พ.ศ.๒๕๖๓)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรโดยทั่วไปที่ทำนาข้าว มีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ผสมผสานกับการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่การเกษตร (ส่วนน้อย)
๒. ทำนาแบบลดต้นทุนการผลิตข้าว เพิ่มปริมาณ และคุณภาพผลผลิต โดยการลดใช้สารเคมีในนาข้าวและคัดเลือกข้าวพันธุ์ดีมาเพาะปลูก (ส่วนมาก)

ตารางที่ ๑๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ – สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายฉัตรชัย ธาราวุฒิ	1	บางหลวงโตด	บางบาล	2563	ข้าว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, ๒๕๖๓

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า กล้วย (พีชรอง)

พื้นที่ปลูกกล้วย

ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกกล้วย จำนวน ๘๙.๐๑ ไร่ โดยกล้วยน้ำว้ามีพื้นที่ปลูกมากที่สุด จำนวน ๔๑.๙๓ ไร่ รองลงมาคือ กล้วยไข่ จำนวน ๒๔.๒๒ ไร่ และกล้วยหอม จำนวน ๒๒.๘๖ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วย ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ตำบล	กล้วยน้ำว้า (ไร่)	กล้วยหอม (ไร่)	กล้วยไข่ (ไร่)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	บางหลวงโคต	๔๑.๙๓	๒๒.๘๖	๒๔.๒๒	๘๙.๐๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

ปริมาณการผลิต

ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล มีพื้นที่การปลูกกล้วย จำนวน ๘๙.๐๑ ไร่ ๗๑ ครัวเรือน โดยมีผลผลิตเฉลี่ยที่ ๓ ตันต่อไร่

ตารางที่ ๒๐ แสดงปริมาณการปลูกกล้วย ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บางหลวงโคต	๗๑	๘๙.๐๑	๘๙.๐๑	๒๖๗.๐๓	๓.๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล มีการปลูกกล้วย ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วย	←→							▽				△

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยในตำบลไทรน้อย อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ต้นทุนการผลิต

ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล มีต้นทุนการผลิตกล้วย โดยพื้นที่ในเขตชลประทานและพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนเป็นเงิน ๑๘,๗๐๕ บาท/ไร่

ตารางที่ ๒๑ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วย ปี ๒๕๖๔ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รายการ	ในเขต ชลประทาน		นอกเขต ชลประทาน		หมายเหตุ	
	ต้นทุน (บาท/ไร่)		ต้นทุน (บาท/ไร่)			
ค่าเตรียมดิน+ชุดหลุม	๒,๕๐๐		๒,๕๐๐			
ค่าพันธุ์กล้วยหน่อละ ๑๕ บาท จำนวน ๔๐๐ หน่อ	๖,๐๐๐		๖,๐๐๐			
ค่าไม้รวก (ไม้ค้ำ)	๔,๘๐๐		๔,๘๐๐			
ค่าแรงงาน ๒ คนๆละ ๓ วัน	๑,๘๐๐		๑,๘๐๐			
ปุ๋ยคอกกระสอบละ ๒๕ บาท จำนวน ๒๕ กระสอบ	๖๒๕		๖๒๕			
ปุ๋ยเคมีสูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๑ กระสอบ	๖๘๐		๖๘๐			
ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน ๑ กระสอบ	๘๐๐		๘๐๐			
ค่าไฟ	๑,๐๐๐		๑,๐๐๐			
ค่าขนส่งตลาดเจ้าพรหม,ขายท้องถิ่น	-		-			
ค่าเช่าที่ดิน	๕๐๐		๕๐๐			
รวม	๑๘,๗๐๕		๑๘,๗๐๕		ต้นทุนการผลิต ประมาณ ๑๖,๗๐๕ - ๑๘,๗๐๕ บาท/ไร่	

ที่มา : เกษตรกรผู้ปลูกกล้วย, พ.ศ. ๒๕๖๗

สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

อำเภอบางบาลมีจุดรับซื้อผลผลิตกล้วย ขายในท้องถิ่นของตัวเองและตลาดเจ้าพรหมอำเภอใกล้เคียง บางครั้งก็มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อในพื้นที่ ส่วนกล้วยน้ำว้าส่งให้กลุ่มแม่บ้านแปรรูปทำกล้วยตากอบน้ำผึ้ง กล้วยม้วน

เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตกล้วย จำนวน ๑ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน - ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรโดยทั่วไปที่ทำสวนกล้วย มีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ผสมผสานกับการใช้สารชีวภัณฑ์ในพื้นที่การเกษตร (ส่วนน้อย)
๒. ทำสวนแบบลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณ และคุณภาพผลผลิต โดยการลดใช้สารเคมี

ตารางที่ ๒๒ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตกล้วย ตำบลบางหลวงโคต อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายกระแสร บัวบาน	๓	บางหลวงโคต	บางบาล	-	-
	ประธาน ศพก. เครือข่าย					

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล, พ.ศ. ๒๕๖๗

๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ปัญหาเรื่องดินคุณภาพเสื่อมโทรม	๑. เกิดจากการใช้สารเคมีใน การทำการเกษตรเป็นประจำ และเผาตอซังข้าว	๑. ส่งเสริมให้มีการปลูกพืชสดเป็นปุ๋ยปรับปรุงบำรุงดิน และใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และ เศษพืช) รวมทั้งรณรงค์ให้มีการไถกลบแทนการเผาตอซัง ในพื้นที่ปลูกข้าว ๒. ประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมีทาง การเกษตร เพราะต้องลงทุนสูง มีความเสี่ยงต่อความ เสียหาย	ตำบลบางหลวงโตด อำเภอบางบาล	
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) -ไม่มีปัญหาเป็นการเฉพาะ-				

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ขาดแรงงานคนรุ่นใหม่และผู้สืบทอดกิจการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์	๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีสมาชิกและแรงงานเป็นกลุ่มคนสูงอายุยังขาดแรงงานคนรุ่นใหม่และผู้สืบทอดกิจการที่เป็นคนรุ่นใหม่ ๒. บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีอยู่ไม่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคและตลาด	๑. สร้างแรงจูงใจให้กับคนรุ่นใหม่สำนึกรักบ้านเกิด รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่สืบทอดและสานต่อกิจการวิสาหกิจชุมชนให้คงอยู่ โดยสร้างการรับรู้และถ่ายทอดความรู้ให้คนใหม่เห็นถึงความสำคัญของกิจการวิสาหกิจชุมชน ๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อดึงดูดความสนใจและเพิ่มช่องทางการตลาดและช่องทางการจำหน่ายให้มากขึ้น ๓. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้กับกลุ่มให้มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จ	๑.กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรวมใจบ้านบางหลวงโดด	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. กระบวนการผลิตและแปรรูปยังไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ๒. บรรจุภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาดและยังไม่ทันสมัยไม่ดึงดูดผู้บริโภค	๑. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรขาดความพร้อมในการขอรับรองมาตรฐาน ๒. บรรจุภัณฑ์ไม่เกิดแรงจูงใจในการซื้อ ไม่โดดเด่นหรือไม่สวยงาม	๑. ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มให้มีความพร้อมสำหรับการขอรับรองมาตรฐาน เช่น - เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ - ศึกษาดูงานกลุ่มที่ได้รับรองมาตรฐาน เพื่อนำกลับมาพัฒนากลุ่มให้มีความพร้อมมากยิ่งขึ้น ๒. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม ทันสมัย และตรงความต้องการของตลาดและผู้บริโภคในปัจจุบัน	๑.กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรรวมใจบ้านบางหลวงโดด	

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอบางบาล

ตารางที่ ๒๔ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัย	จุดแข็ง (S=Strength) - พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ใช้ระบบน้ำชลประทาน - ในการทำการเกษตร - มีพื้นที่ติดกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นโอกาสในการนำสินค้าเกษตรไปจำหน่ายและสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ - การเกษตรในพื้นที่มีความหลากหลาย - มีการคมนาคมสะดวก สามารถขนส่งผลผลิตเกษตรได้รวดเร็ว - อยู่ใกล้กับตลาดแหล่งใหญ่ เช่น ตลาดไท ตลาดกลางสินค้าเกษตรสี่มุมเมือง ตลาดอ่างทอง แลตลาดในกรุงเทพ - พื้นที่ส่วนใหญ่สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งการผลิตพืช สัตว์ และสัตว์น้ำ	จุดอ่อน (W=Weakness) - พื้นที่การเกษตรมากกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นพื้นที่รับน้ำ และมีน้ำท่วมเกือบทุกปี - ระบบน้ำชลประทานในพื้นที่ต้องมีการสูบน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่คูคลอง - เกษตรกรต้องเสียค่าสูบน้ำให้กับชลประทานเนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรมาไม่เพียงพอ - เกษตรกรร้อยละ ๖๕ เข้าที่นาของนายทุน ไร่ละ ๑,๕๐๐ – ๒,๐๐๐ บาท/ปี - เกษตรกรที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย ๕๐-๖๕ ปี - ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่จะเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม - การผลิตการเกษตรขาดการวางแผนการใช้ที่ดินที่มีประสิทธิภาพ - การรวมกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง - การผลิตสินค้าเกษตรต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก (ทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิต) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง - สภาพแวดล้อม (ดิน น้ำ) การเกษตรเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมี
โอกาส (O=Opportunity) - รัฐมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ทุนในชุมชน การสร้างอาชีพและรายได้แก่ครัวเรือน - รัฐมีนโยบายนำไทยเป็นครัวของโลก มีโอกาสให้สินค้าเกษตรมีช่องทางจำหน่ายในต่างประเทศมากขึ้น - รัฐมีนโยบายการสนับสนุนแหล่งเงินทุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน - กระแสการบริโภคให้ความสำคัญกับสุขภาพอนามัยมากขึ้น ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ - การเปิดตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) - การจัดระบบ Contract Farming - การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร - การเชื่อมโยงระบบการผลิตและการตลาดสู่มาตรฐานสากล - การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่มาตรฐานสากล	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) - การจัดระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสม - การพัฒนาวิธีการบริหารจัดการศัตรูพืช - ส่งเสริมการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง - การพัฒนาโฮมสเตย์ (Home Stay) สู่มาตรฐานที่พักสากล

ภัยคุกคาม (T-Threat)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
- พื้นที่การเกษตรมากกว่าร้อยละ ๗๐ เป็นพื้นที่รับน้ำ และมีน้ำท่วมเกือบทุกปี - ไม่มีแหล่งน้ำต้นทุน และระบบน้ำชลประทานในพื้นที่ต้องมีการสูบน้ำจากแม่น้ำเข้าสู่คูคลอง - เกษตรกรต้องเสียค่าสูบน้ำให้กับชลประทานเนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรมาไม่เพียงพอ เกษตรกรร้อยละ ๖๕ เข้าที่นาของนายทุน ไร่ละ ๑,๕๐๐-๒,๐๐๐ บาท/ปี - มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปสู่อุตสาหกรรมบ่อทราย - ราคาผลผลิตไม่แน่นอน บางช่วงราคาตกต่ำ - การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศทำให้เกิดความเสี่ยงต่อผลผลิตด้านการเกษตร	- การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร - พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการให้ได้รับรองมาตรฐาน (Primary GMP)	- การพัฒนาระบบถ่ายทอดความรู้ - การพัฒนาการให้บริการทางการเกษตรในพื้นที่ - การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ - การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น - การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าให้น่าสนใจมีเอกลักษณ์

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑) การจัดระบบ Contract Farming
- ๒) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- ๓) การเชื่อมโยงระบบการผลิตและการตลาดสู่มาตรฐานสากล
- ๔) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสู่มาตรฐานสากล

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๑) การจัดระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสม
- ๒) การพัฒนาวิธีการบริหารจัดการศัตรูพืช
- ๓) ส่งเสริมการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) การพัฒนาโฮมสเตย์ (Home Stay) สู่มาตรฐานที่พักสากล

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๑) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- ๒) พัฒนาการผลิตสินค้าและบริการให้ได้รับรองมาตรฐาน (Primary GMP)

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๑) การพัฒนาระบบถ่ายทอดความรู้
- ๒) การพัฒนาการให้บริการทางการเกษตรในพื้นที่
- ๓) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- ๔) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าให้น่าสนใจมีเอกลักษณ์

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑.แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

ข้าว

- เป้าหมาย

- ๑) เกษตรกรมีการลดต้นทุนในการผลิต และมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- ๒) เกษตรกรมีระบบการผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน
- ๓) เกษตรกรมีการผลิตข้าวที่มีคุณภาพ

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการเสนอขอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
- โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี
- โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF
- โครงการที่ ๔ โครงการการพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กลยุทธ์ที่ ๒ เชิงรับ

- โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าว

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

YSF

- เป้าหมาย

- ๑) สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อรองรับเทคโนโลยีการเกษตรแบบใหม่
- ๒) ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ (ลูกหลานเกษตรกร) ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรม

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการเสนอขอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ

๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชียงรุ๊ก

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

- เป้าหมาย

- ๑) พัฒนaborรจุณทให้เป็นที่ยอรับของผูบริโภค
- ๒) พัฒนาระบวนการผลิตให้ได้คุณภาพและได้รับการรับรองตามมาตรฐาน

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชียงรุ๊ก

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาบรรจจุณท

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

- เป้าหมาย

เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชียงรุ๊ก

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

- เป้าหมาย

- ๑) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่
- ๒) เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

คลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร

- เป้าหมาย

เกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฯ ได้แก่ ตำบลวัดยม ตำบลพระขาว และตำบลมหาพราหมณ์

- วิธีการดำเนินงาน

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

กลยุทธ์ที่ ๑ เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการคลองระบายน้ำหลากบางบาล-บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการ ลดต้นทุนการ ผลิตข้าว ตาม กระบวนการ โรงเรียน เกษตรกร	๑. เพื่อถ่ายทอด ความรู้ตาม กระบวนการ โรงเรียนเกษตรกร ให้กับเกษตรกร ๒. เพื่อให้ เกษตรกรสามารถ นำกระบวนการ เรียนรู้ไปปรับใช้ ในพื้นที่ของ ตนเอง ๓. เพื่อให้ เกษตรกรสามารถ ลดต้นทุนการผลิต ได้	เกษตรกร จำนวน ๒๐ คน	ม.๑-๔ ต.บางหลวงโคด	๑. จัดทำโครงการ เสนอขอ งบประมาณกับ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ ๕. สรุปและ ประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๒๓๑๕๐	๒๓๑๕๐	๒๓๑๕๐	๒๓๑๕๐	๒๓๑๕๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอ. บางบาล, องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๒. โครงการ ส่งเสริมการ ผลิตข้าว พันธุ์ดี	๑. เพื่อส่งเสริมให้ เกษตรกรมีพันธุ์ข้าว คุณภาพดีไว้อย่าง เพียงพอ ๒. ลดการใช้สารเคมี และส่งเสริมการใช้ เกษตรอินทรีย์ ๓. เพื่อเป็นศูนย์กลาง ในการพัฒนาการผลิต และการตลาด ๔. เพื่อถ่ายทอด เทคโนโลยี (วิธีการ บริหารจัดการพืช) การ ผลิตข้าวที่เหมาะสม ให้กับเกษตรกร	เกษตรกร จำนวน ๒๐ คน	ม.๑-๔ ต.บางหลวงโคต	๑. จัดทำโครงการ เสนอของบประมาณ กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ ๕. สรุปและ ประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๒๕๕๐๐	๒๕๕๐๐	๒๕๕๐๐	๒๕๕๐๐	๒๕๕๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอบาง บาล,องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๓. โครงการ ส่งเสริมการ ไถกลบตอซัง ฟางข้าว	๑. เพื่อสร้าง แรงจูงใจให้ เกษตรกรหันมา ไถกลบฟางข้าว ๒. เพื่อลดมลพิษ ทางอากาศ ๓. เพื่อเป็น ตัวอย่างให้ เกษตรกรอื่นๆ ๔. เพื่อเพิ่มปุ๋ย ในดินในนาข้าว	เกษตรกร จำนวน ๑๐ คน	ม.๑-๔ ต.บางหลวงโคด	๑. จัดทำโครงการเสนอ ของบประมาณกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ ๕. สรุปและประเมินผล การดำเนินงาน โครงการให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบ	๗๕๐๐	๗๕๐๐	๗๕๐๐	๗๕๐๐	๗๕๐๐	สำนักงาน เกษตรอำเภอ บางบาล, องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๔. โครงการ พัฒนาศักยภาพ เกษตรกรรุ่นใหม่ YSF	๑. เพื่อสร้างการ รับรู้ให้กับ เกษตรกรรุ่นใหม่ให้ มีความสามารถ แสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางใน การพัฒนาและการ จัดการกับ ทรัพยากรที่มีอยู่ ๒. เพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกที่ดีให้กับ เกษตรกรรุ่นใหม่	YSF จำนวน ๒ ราย	ม.๑-๔ ต.บางหลวง โตด	๑. จัดทำโครงการ เสนอของบประมาณ กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒. ประชุมชี้แจง เกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ ๕. สรุปและ ประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๒๐๐๐	๒๐๐๐	๒๐๐๐	๒๐๐๐	๒๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอบาง บาล,องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๕.โครงการ การพัฒนา บรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้า	๑. เพื่อเพิ่ม มูลค่าให้กับ ผลิตภัณฑ์ ๒. เพื่อพัฒนา คุณภาพและ ยกระดับให้กับ ผลิตภัณฑ์ให้ สามารถ แข่งขันใน ตลาดได้ ๓. เพื่อดึงดูด ความสนใจ ของผู้บริโภค และสร้าง ความเป็นอัต ลักษณ์ของ ชุมชน	กลุ่ม แม่บ้าน เกษตรกร รวมใจ บ้านบาง หลวงโดด	ตำบลบาง หลวงโดด	๑. จัดทำ โครงการเสนอ ของงบประมาณ กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒.ประชุมชี้แจง เกษตรกร ผู้เข้าร่วม โครงการ ๓.ดำเนินงานตาม โครงการ ๔.ติดตามผลการ ดำเนินงานตาม โครงการ ๕. สรุปและ ประเมินผลการ ดำเนินงาน โครงการให้กับ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๒๐๐๐๐	๒๐๐๐๐	๒๐๐๐๐	๒๐๐๐๐	๒๐๐๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอบาง บาล,องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๖.โครงการ การพัฒนา อาสาสมัคร เกษตรกร หมู่บ้าน	๑. เพิ่ม ศักยภาพ อาสาสมัคร เกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ในการ ขับเคลื่อนงาน ส่งเสริม การเกษตร และสนับสนุน ภารกิจของ กระทรวง เกษตรและ สหกรณ์	อาสาสมัคร เกษตรกร หมู่บ้านที่ ผ่านการ ประเมิน คุณสมบัติ การเป็น Smart Famer จำนวน ๑๐ ราย	สำนักงาน เกษตรอำเภอ	๑. จัดทำโครงการตาม งบประมาณจาก สำนักงานเกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ๒. ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ ๓. ดำเนินงานตาม โครงการ ๔. ติดตามผลการ ดำเนินงานตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผล การดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	สำนักงาน เกษตร อำเภอบาง บาล,

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ (ระบุ หมู่บ้าน/ ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ					ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐	
						งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	งปม.	
พัฒนา เกษตรกร/ กลุ่ม/องค์กร	๗.โครงการ ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิต สินค้าเกษตร	๑. เพื่อเป็น ศูนย์กลางใน การถ่ายทอด เทคโนโลยีการ ผลิต การ บริหารจัดการ และการตลาด แก่เกษตรกร รวมทั้งการ ให้บริการทาง การเกษตร และเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร ในพื้นที่	เกษตรกร ผู้นำ จำนวน ๓๐ ราย	ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิต สินค้า เกษตร	๑. จัดทำโครงการตาม งบประมาณจากสำนักงาน เกษตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ๒.ประชุมชี้แจงเกษตรกร ผู้เข้าร่วมโครงการ ๓.ดำเนินงานตามโครงการ ๔.ติดตามผลการ ดำเนินงานตามโครงการ ๕. สรุปและประเมินผล การดำเนินงานโครงการ ให้กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทราบ	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	สำนักงานเกษตร อำเภอบางบาล,

บรรณานุกรม

- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. 2565. รายงานการยื่นจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน/เครือข่าย
วิสาหกิจชุมชน. สืบค้น 15 ตุลาคม 2565. จาก [https://smce.doae.go.th/
smce1/report/report_svc01.php](https://smce.doae.go.th/smce1/report/report_svc01.php).
- สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล. 2565. แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอบางบาล จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ปี 2565. (อัดสำเนา)

ภาคผนวก

๑. ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าว ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำสวน และทำไร่ มีทั้งการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน และการผลิตเพื่อการค้า เกษตรกรที่ปลูกเพื่อการค้าส่วนใหญ่จะประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากขาดความรู้ในระบบการผลิตที่ถูกต้องเหมาะสม มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีไม่ถูกต้อง มักใช้มากเกินไป จำเป็นเสี่ยงต่อการขาดทุนอันเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ นอกจากนั้นยังเกิดปัญหาสารพิษจากการใช้สารเคมีอย่างไม่ระมัดระวังก่อให้เกิดปัญหากับเกษตรกรผู้ใช้สารพิษเองที่ได้รับพิษโดยตรง และผู้บริโภคผลผลิตที่มีสารพิษตกค้างหรือสิ่งที่มีชีวิตอื่นๆในธรรมชาติ ประกอบกับตัวเกษตรกรเองขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติในการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง และต่อเนื่องซึ่งสะสมสารพิษในร่างกายก่อให้เกิดอาการเจ็บป่วย และเป็นพิษที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อม ต่อสิ่งที่มีชีวิตอื่นๆ

จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไขโดยด่วน ในการแก้ไขปัญหาที่ยอมรับ คือใช้หลักการบริหารศัตรูพืชโดยวิธีการผสมผสาน โดยการควบคุมศัตรูพืชโดยใช้วิธีการต่างๆ ร่วมกับการแก้ปัญหาหรือลดการระบาดของศัตรูพืชอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

๑. ส่งเสริมการปลูกข้าวแบบปลอดสารพิษ
๒. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
๓. เพื่อให้เกิดลดต้นทุนการผลิต
๔. เพื่อให้เกิดรู้วิธีการใช้สารเคมีได้เหมาะสม
๕. เกษตรกรมีความรู้เรื่อง แมลงศัตรูพืช ศัตรูธรรมชาติ
๖. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมดีขึ้น

เป้าหมาย

เกษตรกร ๒๐ ราย

ระยะเวลาในการดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑-๔ ตำบลบางหลวงโตด

กิจกรรม

๖.๑ กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๑) สำนักงานเกษตรอำเภอรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐ ราย

๒) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน เน้นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้โดยการลดต้นทุนการผลิต ตั้งแต่เริ่มปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว และผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

ครั้งที่ ๑ ประเมินผลก่อนการดำเนินงานถ่ายทอดความรู้ ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจจัดทำแผนการผลิตข้าว วางแผนกระบวนการถ่ายทอดครั้งต่อไปโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ครั้งที่ ๒ จัดทำระบบนิเวศวิทยาของข้าว โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

ครั้งที่ ๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานตาม

แนวทางโรงเรียนเกษตรกรโดยสามารถให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

ครั้งที่ ๔ จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านดินและปุ๋ย โดยการตรวจวิเคราะห์ดิน และการผสมปุ๋ยใช้เอง (ปุ๋ยสั่งตัด) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

ครั้งที่ ๕ สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดความรู้

๖.๒ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

ก่อนการดำเนินงานโครงการ

๑) สำนักงานเกษตรอำเภอประชุมชี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ

๒) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติและกระบวนการเรียนรู้

แบบมีส่วนร่วม

๓) สำนักงานเกษตรอำเภอรับสมัครและคัดเลือกเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐ ราย

๔) กำหนด วัน เวลา เพื่อเข้าร่วมกระบวนการถ่ายทอดความรู้

การดำเนินงานโครงการ

๑) จัดกระบวนการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน เน้นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้โดยการลดต้นทุนการผลิต ตั้งแต่เริ่มปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยว และผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ : บัตรคำ แผนผังต้นไม้ แผนที่ความคิด (Mind Map)

ปฏิทิน กระจาดขี้ผึ้ง ปากกาเคมี การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT) แบบฟอร์มการประเมินผล (ก่อน - หลัง) วัสดุสาธิตการผลิตน้ำหมักชีวภาพ อุปกรณ์ตรวจวิเคราะห์ดิน แม่ปุ๋ยเคมี วัสดุสาธิตการป้องกันกำจัดศัตรูพืช

แบบผสมผสาน

ครั้งที่ ๑ ประเมินผลก่อนการดำเนินงานถ่ายทอดความรู้ ปรับแนวคิด สร้างแรงจูงใจ จัดทำแผนการผลิตข้าว วางแผนกระบวนการถ่ายทอดครั้งต่อไปโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ครั้งที่ ๒ จัดทำระบบนิเวศวิทยาของข้าว โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนด

ครั้งที่ ๓ จัดกระบวนการเรียนรู้เรื่องการจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสานตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกรโดยสามารถให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองได้

ครั้งที่ ๔ จัดกระบวนการเรียนรู้ด้านดินและปุ๋ย โดยการตรวจวิเคราะห์ดิน และการผสมปุ๋ยใช้เอง (ปุ๋ยสั่งตัด) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

ครั้งที่ ๕ สรุปผลการดำเนินกิจกรรมและประเมินผลการถ่ายทอดความรู้

๗.๒ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

หลังดำเนินโครงการ

สรุปผลจัดทำรายงานโครงการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๓,๑๕๐ บาท

ค่าใช้จ่าย ต่อ ๑ รุ่น เป็นเงิน ๒๓,๑๕๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท

เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท

เป็นเงิน ๗,๕๐๐ บาท

๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๕. ค่าปุ๋ยเคมี สูตร ๔๖-๐-๐ จำนวน ๒๕ กก.	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท
๖. ปุ๋ยเคมี ๐-๐-๖๐ จำนวน ๒๕ กก.	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท
๗. ปุ๋ยเคมี ๑๖-๔๘-๐ จำนวน ๒๕ กก.	เป็นเงิน ๓๕๐ บาท
๘. ถังขนาดบรรจุ ๒๐๐ ลิตร จำนวน ๒ ถัง ๆ ละ ๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๙. กากน้ำตาล ๑๒๐ ลิตร ๆ ละ ๑๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๒๐๐ บาท
๑๐. วัสดุไล่แมลง, ปุ๋ยและฮอร์โมนพืช จำนวน ๑๐๐ กก. ๆ ละ ๒๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท
๑๑. เหล้า, น้ำส้มสายชู, หัวเชื้อ EM	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๒๓,๑๕๐ บาท

หมายเหตุ: รายการสามารถถ่วงจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

๑. เกษตรกรที่เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑๖๐ ราย มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการถ่ายทอดความรู้แบบมีส่วนร่วมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

๒. เกษตรกรมีความรู้เรื่องการผลิตข้าวที่ถูกต้องตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวและสามารถตัดสินใจใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างถูกต้อง และมีเหตุผลบนพื้นฐานของความเข้าใจที่แท้จริงจากปัจจัยต่างๆ ในแปลงข้าว และสามารถลดต้นทุนการผลิต และผลิตผลที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค ลดสารพิษในสภาพแวดล้อมทำให้ระบบนิเวศดีขึ้น

๒. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

หลักการและเหตุผล

เนื่องจากอำเภอบางบาล มีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ปัจจุบันการผลิตข้าวนาปีประสบปัญหาพันธุ์ข้าวเสื่อมคุณภาพ ผลผลิตข้าวตกต่ำ มีพันธุ์ปน อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์สูงและการใช้สารเคมี ก็เพิ่มมากขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตสูง สำนักงานเกษตรอำเภอบางบาล ได้ดำเนินการส่งเสริมพัฒนาการผลิตข้าวพันธุ์ดี โดยใช้กลยุทธ์แบบการมีส่วนร่วมของเกษตรกร ลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนตามขบวนการโรงเรียนเกษตรกรในพระราชดำริ ภายใต้โครงการศูนย์ส่งเสริมและการผลิตข้าวชุมชน เพื่อให้เกิดแหล่งผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีไปสู่เกษตรกรในระดับชุมชนให้ครอบคลุมครอบคลุมพื้นที่ทำนาในอำเภอบางบาล และตำบลใกล้เคียง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้อย่างเพียงพอ
๒. ลดการใช้สารเคมีและส่งเสริมการใช้เกษตรกรอินทรีย์
๓. เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาการผลิต และการตลาด
๔. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี (วิธีการบริหารจัดการฟิช) การผลิตข้าวที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร

เป้าหมาย

เกษตรกร ๒๐ ราย

วิธีดำเนินการ

1. จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. อบรมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
๔. ดำเนินงานตามโครงการจัดซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว
๕. จัดทำแปลงสาธิต
๖. ศึกษาศัตรูพืชและศัตรูธรรมชาติในแปลงนา
๗. ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
๘. สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลบางหลวงโดด

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๒๕,๕๐๐ บาท

ค่าใช้จ่าย ต่อ ๑ รุ่น เป็นเงิน ๒๕,๕๐๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท
๔. ค่าพันธุ์ข้าว ๑,๐๐๐ กิโลกรัมๆละ ๑๘ บาท	เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๒๕,๕๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสม มีความรู้การกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสานและมีความเข้มแข็งในการผลิตข้าวชุมชนมากขึ้น ผลผลิตที่ได้ปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง รายได้ในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น

๓. ชื่อโครงการ ส่งเสริมการไถกลบตอซังฟางข้าว

หลักการและเหตุผล

อำเภอบางบาล มีประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ปัจจุบันการผลิตข้าวนาปรังและข้าวนาปีเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมเผาฟางข้าวซึ่งทำให้เกิดมลพิษอยู่มาก อีกทั้งทำให้ขาดปุ๋ยในดินเพาะฟางข้าวสามารถทำเป็นปุ๋ยในดินได้ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่สามารถไถกลบฟางข้าวได้ด้วยตนเอง เนื่องจากไม่มีเครื่องจักรกลการเกษตรขนาดใหญ่ในการไถกลบฟางได้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาไถกลบฟางข้าว
๒. เพื่อลดมลพิษทางอากาศ
๓. เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรอื่นๆ
๔. เพื่อเพิ่มปุ๋ยในดินในนาข้าว

เป้าหมาย

เกษตรกร ๑๖๐ ราย

วิธีดำเนินการ

1. จัดทำโครงการเสนอของบประมาณกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
3. อบรมเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
๔. ดำเนินงานตามโครงการ
๕. จัดทำแปลงสาธิต
๖. ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ ๑๖ ตำบล ในอำเภอบางบาล

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๗,๕๐๐ บาท

ค่าใช้จ่าย ต่อ ๑ รุ่น เป็นเงิน ๗,๕๐๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	เป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๑ ครั้ง ๆ ละ ๑,๕๐๐ บาท	เป็นเงิน	๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน	๕,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน		๗,๕๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เกษตรกรสามารถไถกลบฟางข้าวกันอย่างแพร่หลายและถูกวิธี

๔. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF

หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งนั้น ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในกลุ่มองค์กรและชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับของการพึ่งพาตนเองและในระดับของการแข่งขัน โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีปลูกฝังค่านิยมการทำการเกษตรให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีการแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์ปัญหากำหนดแนวทางในการพัฒนา และการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

๒) เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี

เป้าหมาย

เกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๙ ราย

ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม

- กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีและปลูกฝังค่านิยมการทำการเกษตรให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๑ วัน
- จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

วิธีการดำเนินงาน

- กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีและปลูกฝังค่านิยมการทำการเกษตรให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ก่อนการดำเนินงานโครงการ

๑) สำนักงานเกษตรอำเภوبرุณขี้แจงทำความเข้าใจขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ

๒) คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการถ่ายทอดความรู้

๓) กำหนด วัน เวลา เพื่อเข้าร่วมกระบวนการถ่ายทอดความรู้

การดำเนินงานโครงการ

- ๑) จัดกระบวนการเรียนรู้สร้างทัศนคติที่ดีและปลูกฝังค่านิยมการทำการเกษตรให้กับเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๑ วัน

เครื่องมือที่ใช้จัดกระบวนการเรียนรู้ : บัตรคำ แผนที่ความคิด (Mind Map) ปฏิทิน กระดาษบุรุษปากกาเคมี แบบฟอร์มการประเมินผล (ก่อน - หลัง) เอกสารประกอบการบรรยาย

- จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

หลังดำเนินโครงการ

สรุปผลจัดทำรายงานโครงการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการ

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๖,๐๗๐ บาท

๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ ครั้งๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๑ ครั้งๆ ละ ๑,๘๐๐ บาท	เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท
๓. ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนและอื่น ๆ	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๔. ค่าเอกสารประกอบการบรรยาย จำนวน ๙ ชุดๆ ละ ๓๐ บาท	เป็นเงิน ๒๗๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๖,๐๗๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถ่วงน้ำหนักได้ตามความเหมาะสม
ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

๑. เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๙ ราย มีความสามารถในการแสวงหาข้อมูล
วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางในการพัฒนาและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

๒. เกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๙ ราย มีจิตสำนึกที่ดีในการทำการเกษตร

๕. โครงการการ พัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์
๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพและยกระดับให้กับผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันในตลาดได้
๓. เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภค และสร้างความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน

เป้าหมาย

๑. ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๒๐% จากมูลค่าเดิม
๒. ผลิตภัณฑ์มียอดขายเพิ่มขึ้น ๒๐% จากยอดขายเดิม

แผนการดำเนินงาน

๑. ประชุมสมาชิกเพื่อระดมความคิดเห็น คัดเลือกผลิตภัณฑ์และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม
๒. ตรวจสอบการตลาดและความเหมาะสมกับความต้องการของตลาด
๓. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และประเมินราคา
๔. ดำเนินการผลิต และบรรจุผลิตภัณฑ์
๕. ดำเนินการจำหน่าย และนำรายได้มาจัดสรรเพื่อปันผลให้กับสมาชิก

ระยะเวลาดำเนินการ ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

- ค่าใช้จ่ายทั้งหมด ๒๐,๐๐๐ บาท แบ่งเป็น
- ค่าวัสดุอุปกรณ์ จำนวน ๑ กลุ่มๆละ ๒๐,๐๐๐ บาท

สถานที่ดำเนินการ พื้นที่ในอำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เป็นสินค้าที่ได้รับการยอมรับ และเป็นที่ต้องการในท้องตลาด
๒. เกิดความร่วมมือกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ในชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. กลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาสินค้า และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก

๖. ชื่อโครงการ โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสถานการณ์ประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๗.๓ ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ ต้องเผชิญปัญหาและได้รับความเดือดร้อนต่างๆ ทั้งด้านการผลิต รายได้ และคุณภาพชีวิต เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนภัยธรรมชาติ ได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่ของหมู่บ้าน มาโดยตลอด และในส่วนของการทำงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายอาสาสมัครเกษตร ดำเนินการคัดเลือกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และแต่งตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด เพื่อกำหนดนโยบาย/แนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนงานอาสาสมัครเกษตรในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการจัดประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการชุดต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้เป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครเกษตรให้มีความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ พร้อมทั้งส่งเสริมเครือข่ายอาสาสมัครเกษตร และหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานภายใต้ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร รวมถึงการสร้างขวัญกำลังใจและเชิดชูเกียรติอาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านในรูปแบบต่างๆ

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อเพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ในการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรและสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรและเป็นเครือข่ายการทำงานในพื้นที่
๓. เพื่อเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครเกษตรและอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

เป้าหมาย

อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านที่ผ่านคุณสมบัติการเป็น Smart Farmer จำนวน ๑๐ ราย

วิธีดำเนินการ

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ ๑๖ ตำบล ในอำเภอบางบาล

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๖๐๐ บาท

๑.ค่าอาหารกลางวัน คนละ ๑๐๐ บาท ๑ มื้อ ๔ คน

เป็นเงิน ๔๐๐ บาท

๓.ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม คนละ ๕๐ บาท ๒ มื้อ ๔ คน เป็นเงิน ๒๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน ๖๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถถัวจ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.อาสาสมัครเกษตรได้รับการพัฒนาศักยภาพมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานได้และให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านได้ร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกิดการพัฒนา สามารถปฏิบัติงานตามกระบวนการโครงสร้างการบริหารงานอาสาสมัครเกษตร และเกิดการเชื่อมโยงงานอาสาสมัครเกษตร

๗. ชื่อโครงการ โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

หลักการและเหตุผล

จากการที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โดยเน้นให้มีศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เพื่อเป็นจุดถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรของชุมชน และเป็นที่ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร จึงได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชนสำหรับแก้ไขปัญหาของชุมชนและสามารถตอบสนองความต้องการด้านการเกษตรของชุมชนได้ และเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในประเด็นการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตตลอดจนยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบในลักษณะของเกษตรกรสอนเกษตรกร เพื่อเกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต รวมทั้งยังเป็นจุดให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการด้านเกษตรต่างๆกับเกษตรกรอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่

๒) เพื่อเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

เป้าหมาย

เกษตรกรผู้นำ จำนวน ๓๐ ราย

วิธีดำเนินการ

- ๑) จัดทำโครงการตามงบประมาณจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- ๒) ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- ๓) ดำเนินงานตามโครงการ
- ๔) ติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการ
- ๕) สรุปและประเมินผลการดำเนินงานโครงการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ ๑๖ ตำบล ในอำเภอบางบาล

ระยะเวลาในการดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๗๐

งบประมาณ รวมทั้งสิ้น ๖,๐๐๐ บาท

๑.ค่าอาหารกลางวัน คนละ ๑๐๐ บาท ๑ มื้อ ๓๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓.ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม คนละ ๕๐ บาท ๒ มื้อ ๓๐ คน	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน	๖,๐๐๐ บาท

หมายเหตุ ทุกรายการสามารถใช้จ่ายได้ตามความเหมาะสม

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.เกษตรกรผู้นำได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง

การวิเคราะห์ SWOT ระดับตำบล

การวิเคราะห์ SWOT ตำบลบางหลวงโตด

จุดแข็ง S = Strength

๑. มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในเขตชลประทาน และใกล้แหล่งน้ำธรรมชาติ คลองบางบาล เหมาะแก่การทำการเกษตรตลอดปี
๒. มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรชุมชนวัดยม จำนวน ๑ กลุ่ม ดำเนินกิจกรรมการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า
๓. ฐาน การแปรรูปขนมไทย และได้รับงบประมาณสนับสนุน โครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย จำนวน ๑ กลุ่ม (กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้าฐานตำบลวัดยม) และกลุ่มได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรในตำบลเป็นอย่างดี มีความสามัคคีและกลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน
๔. แหล่งน้ำและระบบชลประทานได้รับการพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
๕. สินค้าด้านการเกษตรมีความหลากหลาย เช่น ด้านพืช ข้าว ไม้ผล และพืชผักสวนครัว ด้านประมง การเลี้ยงปลาในกระชัง และด้านปศุสัตว์ การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ ไก่พื้นเมือง
๖. มีการคมนาคมขนส่งสะดวก สามารถขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้อย่างรวดเร็ว และอยู่ใกล้แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร
๗. เกษตรกรมีใจรักอาชีพการเกษตรกรรม มีความกระตือรือร้น มีความใฝ่รู้ จากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เข้ามาสนับสนุน องค์ความรู้และเทคโนโลยี ด้านการเกษตร เพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง

จุดอ่อน W = Weakness

๑. เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก ทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิต และไม่สามารถควบคุมราคาค่าต้นทุนการผลิตได้
๒. คุณภาพของผลผลิตยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เกษตรกรยังไม่ได้เข้าสู่กระบวนการขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
๓. พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ เกษตรกรไม่ได้เป็นเจ้าของพื้นที่เอง เป็นพื้นที่เช่าจากนายทุน
๔. เกษตรกรยังขาดความเข้าใจในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการ
๕. เกษตรกรยังขาดความเข้าใจในการปรับปรุงและบำรุงดินอย่างถูกต้องและเหมาะสม
๖. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ สุขภาพไม่แข็งแรง ปลดปล่อยพื้นที่การเกษตรให้เข้าแทนการทำการเกษตรเอง
๗. ขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ที่เป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่จะเข้าสู่แรงงานภาคอุตสาหกรรม
๘. สภาพแวดล้อม แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก เสื่อมโทรม จากการใช้สารเคมีอย่างหนักและเป็นเวลานาน พร้อมทั้งเกษตรกรขาดความรู้ในการปรับปรุง บำรุงดินที่เหมาะสม

โอกาส O = Opportunity

๑. รัฐบาลให้การสนับสนุนและความสำคัญกับภาคการเกษตรมาโดยตลอด
๒. เกษตรกรในชุมชน มีการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการสนับสนุนโครงการหรือองค์ความรู้จากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานภาคี

๓. ผู้บริโภคมีความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย และสินค้าเกษตรอินทรีย์
๔. มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย ง่ายต่อการเดินทาง ใกล้แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร
๕. มีระบบชลประทานเข้าถึงทุกพื้นที่การเกษตร สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี
๖. ส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งเงินทุนในระดับรากหญ้า ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
๗. ชุมชนตำบลวัดยม มีพื้นที่ปลูกกล้วยชนิดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และมีปราชญ์ชาวบ้านด้านการปลูกกล้วย สามารถถ่ายทอดความรู้ และเป็นจุดเรียนรู้การปลูกกล้วยให้กับเกษตรกรในชุมชน และเกษตรกรในชุมชนใกล้เคียงได้

ข้อจำกัด T = Treat

๑. ราคาปัจจัยการผลิตค่อนข้างสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย
๒. ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ไม่สามารถควบคุมราคาผลผลิตทางการเกษตรได้
๓. ตลาดรองรับสินค้าในพื้นที่มีไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง
๔. การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
๕. การประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง และอุทกภัย เป็นพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากทุกปี เกษตรกรต้องรีบปลูกพืชและเก็บเกี่ยวผลผลิตให้ทันก่อนเกิดอุทกภัย
๖. เกษตรกรนิยมใช้สารเคมี เป็นหลักในการแก้ปัญหา กรณีเกิดโรคแมลงระบาดในพื้นที่ เกษตรกรยังไม่มีความรู้ด้านสารชีวภัณฑ์
๗. อัตราค่าเช่าพื้นที่ทำการเกษตรสูงไม่สอดคล้องกับราคาผลผลิตในปัจจุบัน